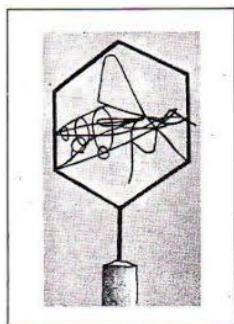

(On)zichtbaarheid *Bijenmonument Renkum* Afvalbakken Model “Bij” - Speelvoorzieningen

Renkum, 23 november 2018

Aan het college van B & W (ter kennisgeving aan de gemeenteraad).

De onthulling van het enige bijenmonument in Nederland, een in draadplastic uitgevoerde honingbij, in 1962 ontworpen door Josje Esselman, vond in aanwezigheid van honderden belangstellenden in het dorp Renkum plaats. De gemeente werd landelijk op de kaart gezet. Zo'n 6000 bezoekers kwamen op het Evenement 1962 inclusief de bijenmarkt af. Zie het toegevoegde krantenartikel.

Foto: Partij Renkumse Dorpen

Het monument zelf werd ooit gestolen, is diverse malen verplaatst, wordt al een aantal jaren verwaarloosd en dreigt geheel onzichtbaar te worden. Dit is niet zoals het hoort. Wij vragen het college het monument met tekstplaat op te knappen en rondom de voet voor bijen aantrekkelijke beplanting aan te brengen. Dit past ook in het afgesproken beleid¹

In het kader van Nederland Zoemt heeft Renkum het predikaat *Bijvriendelijke gemeente* gekregen. Reden temeer om juist nu aandacht aan het herstel van het bijenmonument te geven, dat onder andere refereert aan de grote betekenis van de bij in het Renkumse verleden, waarvan veel inwoners amper nog weet van hebben.

Om de aandacht voor de bij voor onze inwoners te vergroten en vooral voor de jeugd meer visualiseerbaar te maken stellen we ook voor om bij alle speelplaatsen/voorzieningen in onze dorpen afvalbakken te plaatsen, die de vorm van een bij hebben. Deze bakken genereren

¹ Het monumentenbeleid in de gemeente is gebaseerd op de Erfgoedverordening 2013 en op de Verordening subsidiëring instandhouding monumenten Renkum 2006

door de speelse vormgeving en vrolijke kleuren herkenbaarheid en sluiten qua aandachtstrekkers aan bij het actuele beleid.²

Met de Zwerfafvalvergoeding kunnen gemeenten hun zwerfafvalaanpak verbeteren en versterken. De vergoeding biedt ruimte voor andere werkwijzen en het nemen van extra maatregelen voor een schonere openbare ruimte. Gemeenten kunnen van 1 november tot 1 maart 2019 weer een jaarplan Zwerfafval indienen.

We weten, dat de Gemeente Renkum jaarlijks geld aanvraagt voor de bestrijding van zwerfafval. Dit is geld dat vanuit Nedvang beschikbaar wordt gesteld aan gemeentes die hiervoor per jaar een plan indienen dat goedgekeurd moet worden door Nedvang. Het te ontvangen geld (€ 1,19 per inwoner) is geormerkt en mag alleen ingezet worden om zwerfafval te bestrijden. Jaarlijks toetst Nedvang of de gelden op de juiste wijze zijn besteed. Niet besteed geld moet aan het eind van de looptijd (tot 2022) terug worden betaald.

2

Opgevraagde ambtelijke informatie heeft ons duidelijk gemaakt, dat ontvangen bedragen over de voorgaande jaren niet volledig zijn benut en we dan meer aan projecten mogen indienen dan we per jaar aan geld ontvangen. Voor de aanschaf van die bijenafvalbakken is dus financiële ruimte.

In afwachting, namens de fractie: John Bartels.

Bijlagen: Uit: Bloemlezing imkervereniging De Korenbloem 100 jaar / Peter Weegels, Doorwerth 8-1-2017;
                          Courantenartikel Bijenbeeld Renkum 1962
                          Bijvriendelijk tuinieren - uitgave gemeente Renkum
                          Bijen Maandblad voor imkers januari 1994 - pag. 12 etc. Bijenmonument Renkum
                          Afvalbak Bij - Amigopole - Product Memo - NL
                          Afvalbak Bij - Amigopole - Technische Specificaties - NL

² De gemeente is op allerlei fronten bezig met inspanningen voor wilde bijen en de honingbij. Sinds 6 november 2014 hebben we samen met de Imkervereniging De Korenbloem en de Stichting Biotoopverbetering Zuid-Veluwe een Bijenconvenant ondertekend. Samen met deze organisaties spannen we ons in voor een betere bijenstand. Voor de communicatie naar inwoners hebben we een brochure over bij-vriendelijk tuinieren op onze website:

https://www.renkum.nl/Inwoners/Wonen_en_leven/Planten_en_dieren/Bij_vriendelijk_tuinieren

Een greep uit actuele inspanningen voor een betere bijenstand:

- Het planten van bloembollen die bijen aantrekken:
<https://www.gelderlander.nl/renkum/oosterbeek-heeft-lente-in-het-hoofd~a188ee69/> ;
- Bij aanplant en herplant van bomen en struiken zorgen voor soorten die bijen aantrekken (Bato's Wijk Oosterbeek, Lebretweg Oosterbeek, Renkum-centrum);
- Bijdragen aan het akkerranden project van de Stichting Biotoopverbetering Zuid-Veluwe;
- Op de Regenwatermarkt (gehouden voor medewerkers, maar ook breder inzetbaar) ook aandacht voor groene en bijvriendelijke tuinen;
- Stapsgewijs toewerken naar een bijvriendelijker onderhoud van de gemeentelijke wegbermen;
- Meewerken en bijdragen aan realisatie bijenstal op initiatief van Imkervereniging De Korenbloem op terrein Pro Persona Wolfheze.

Samen met Imkervereniging De Korenbloem, Stichting Biotoopverbetering Zuid-Veluwe en andere partijen en inwoners zegt de gemeente te blijven werken aan het verbeteren van de leefomstandigheden voor bijen.

Uit: Bloemlezing imkervereniging De Korenbloem 100 jaar door Peter Weegels, Doorwerth 8-1-2017 (zie internet).

Waarschijnlijk blijft Renkum al met al de enige plaats ter wereld waar een bijenstandbeeld is opgericht!

In de gemeente Renkum (Oosterbeek) startte in 1961 voor het eerst een bijenmarkt. De organisatie was in handen van de Propagandacommissie van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, de V.B.B.N.. Deze commissie vroeg bij schrijven van 26-05-1962 toestemming aan B & W om een bijenmonument te mogen zetten. Het beeld zou geplaatst moeten worden op het Dorpsplein te Renkum om de bijenmarkt meer glans te geven. Imkervereniging "De Korenbloem" van Renkum / Oosterbeek e.o. bezit nog gegevens, die erop wijzen dat het kunstwerk werd vervaardigd door Josje Esselman uit Zaandam. Het uiteindelijke monument kwam er! Een bij in een cel, vervaardigd uit ijzer, staande op een sokkel. Op 28 juli 1962 werd het door ir. Bahrgava uit India -student te Wageningen- onthuld.

Op 19 juni 1963 werd bekendgemaakt dat het monument met de noorderzon was vertrokken. Honderd gulden (45 euro) werd uitgelooft aan degene die de gouden tip zou kunnen leveren om het monument weer terug te krijgen. Drie dagen later meldde de pers dat het beeld terug was. Drie jonge lieden hadden het routineus van zijn voetstuk gegrepen en naar en kweker in Heins vervoerd. Herplaatsing werd ingepast in de feesten die hoorden bij de nationale bijenmarkt. Waarom het beeld ontvoerd werd? "Ik heb Renkum en de Veluwezoom een lesje willen leren. Ze denken daar, dat ze iets met bijenteelt te maken hebben. Die speelt alleen aan de andere Rijnsoever, in de Betuwe een grote rol.", was het antwoord van Hr. De Veer, kweker in Hiens, die zei dat enkele Wageningse studenten de grap hadden uitgehaald.

In 1969 ging de bijenmarkt ter ziele. En in december 1981 meldde de krant opnieuw dat het beeld verdwenen was. De directeur van gemeentewerken vond het kunstwerk terug in beschadigde toestand. Herstel, schilderen en herplaatsen zou 12.500 gulden gaan kosten (circa 5.500 euro) incl. B.T.W. De Heelsumse smid Hageman kreeg opdracht om het kunstwerk weer te herstellen. De raadscommissie voor Culturele Zaken adviseerde om het monument op een veiliger plaats neer te zetten. Nabij het postkantoor, aan het begin van de Rijnpromenade ware beter. Hier, bij het begin van de Dorpsstraat is het kunstwerk geplaatst, nog voorzien van enkele extra "angels" om inklimmen te voorkomen.

De Bijenmarkt in Renkum werd overigens tijdelijk weer in ere hersteld, onder de naam "Renkumse Bijen- en Natuurmarkt". Waarschijnlijk blijft Renkum al met al de enige plaats ter wereld waar een bijenstandbeeld is opgericht!

Naast stelen, heeft het ook officieel een aantal verplaatsingen gekend, met de laatste "onthulling" in 1994 door Frans Jansen. Het monument kwijnt op het moment van dit schrijven weg aan de Europalaan in Renkum.